

ЗАКОРДОННЕ БЮРО

УКРАЇНСЬКОЇ РАДИКАЛЬНО-ДЕМОКРАТИЧНОЇ ПАРТІЇ.

В Д Л Е Т В Н Ї

ч. 10.

Липень 1934 р.

.....
І. МАЦІЄВИЧ.

НАЦІОНАЛЬНА КОНСОЛІДАЦІЯ.

Зараз у зв'язку з обговоренням питання про Український Національний Конгрес, а також під впливом різних відомостей щодо актуалізації української справи на міжнародньому терені знову починає відроджуватися тенденція серед українського громадянства в бік консолідації та об'єднання його активних та організованих сил. Голоси признання необхідності та потреби такого об'єднання під сучасну пору подаються як з різних осередків української еміграції, центрів провідних угруповань, так само, може це в більшій енергії, виявляються серед безпартійних елементів, що складають переважну більшість української еміграції.

Трудно нині визначити, оскільки ця тенденція є ота-лов та цілком зрілою, оскільки в ній переважають моменти хвальового значіння, які так само можуть розв'язатись, як виникли, але деякі симптоми свідчать про те, що ті психологічні підвалини та мотиви громадського характеру, які її породили, мають силу й значіння досить поважне й заслуговують на уважне відношення з боку свідомих політичних чинників. Ідея Українського Конгресу, хоч повільно, а всетаки зміцнюється в свідомості ширших ког громадянства, повбавляється утопіч-них і перебільшених елементів та набуває вогсім ре-альних форм. Уоніх Українського Ліночого Конгресу, ровується, не може не спричинитися до дальшого оки-влення ідеї національної консолідації, підкреслюючи певним фактом її доцільність та можливість. Так са-мо в цьому ж напрямку впливатимуть нові течії на За-

ослаблення господарчої ініціативи й самодіяльності. Нарешті ми теж визнаємо засаду, що держава й нація понад усім - понад партіями й класами. Але ми за свободу одициці, за свободу її думки, переконань, слободу. Вважаємо це великими цінностями, якими можна пошукатися й обмежувати їх тимчасово і то лише у випадках крайньої потреби, коли існування нації й держави поставлено під загрозу.

----- 0 -----

М. СЛАВІНСЬКИЙ.

КРИЗА СОЦІАЛІЗМУ.

Властиво кажучи, кризу соціалізму треба було б розважати, як складову частину того загального для нашої сучасності явища, що дістало назву криза демократії. Але тому, що в ній є свої особливості, свої специфічні риси, про неї можна й слід говорити й зокрема. Отже, скажемо про них, - з необхідності коротко і в загальних рисах, - не стільки аналізуючи, скільки констатуємо те, що сталося.

Криза соціалізму виявилася в двох площинах, - в ідеологічно-філософській і в практично-політичній. Для першої з них початок кризи можна датувати ще тим часом, коли система т. зв. наукового соціалізму, - інакше марксизму, - в науковій теорії, якою вона була й мусила б залишитися, перетворилася серед її прихильників в подобу якоїсь нової релігії, у символ віри, його ж не преїдеши. Це звужило соціалістичний обрій, затамувало творчу ініціативу, деформувало розвиток соціалістичної думки, соціалістичного чину. Сталося так не тому, що перед світом з'явилася ще одна релігія. Нові релігії, як відомо, в історії, давали часто дуже могутній імпульс для всебічної людської творчості. Сталося це тому, що соціалістична релігія поставлена була на дуже обмеженій базі, бо, виваючи лише матеріалістичне розуміння історії, викинула вона на другорядне місце так званої надбудови всь передню інтелектуальну творчість, всі духовні цінності людства. Окремі видатні люди з соціалістів зміли що-права, вириватися поза грані отой релігії, але на си - в ній потопали. А до якої міри в ній можна потопитися, яскраво вказує приклад соціалістичної батьківщини на сході Європи, збудованої зусиллями росій-

ських і міжнародних людей, що їх соціалізм не може бути заперечений. Нова релігія на наш час остаточно збанкрутувала, а коли банкрутує релігія, то після неї в фінальному сальдо мало що залишається для вижитку крім певні, як німці кажуть, *Neberprodukte* - скісні виробки, що на меті не малися.

У практично-політичній площині соціалізм залезився уже на наших очах, за післявоєнний час. Приблизно пів століття перед війною, на базі наукового соціалізму засновано було для цілей практичної політики соціал-демократичні партії. Програми цих партій складалися в мінімуму й максимуму. Обидва вони присвячені були виключно долі робітничої верстви, бо була ця верства визначена соціалістами, як сіль землі, як єдиний вірний передовий борець за людські права. Мінімум тому мав метю поліпшення становища робітництва в сучасних державах, а максимум - досягнення диктаторіяльного значіння робітничої верстви в державі і в світі. А тому що вказане значіння найпевніше могло статися в наслідок довершеного розвитку демократії, до назви партії було додано й це слово. Партії були засновані по державах, але дуже скоро організаційно виїшли поза їх межі, заклали інтернаціональне об'єднання, бо доктрина наукового соціалізму говорить, що робітник батьківщини не має, а що також для нього мусить бути лише його верства де б вона фізично не існувала.

До великої війни соціал-демократичні партії вели свою політичну працю майже виключно в опозиційному мантабі, бо участь соціалістів в якійсь владі тоді вважалася зрадою цілої справи. Відповідно вироблено було й тактику соціал-демократичних партій. Вона вся була спрямована на боротьбу й дислокацію всіх інших політичних сил, а разом з тим і на використання їх для потреб робітничої верстви. Ця праця, ведена методично й інтенсивно, одночасно в парламенті й у країні, дала на протязі літ блискучі наслідки. Партія росла на місцях, збільшувалася у парламентах, а її організаційна арматура зміцнювалася близькими до партії кооперативним та професійними рухами. На передодні війни соціал-демократія була могутньою силою в європейських державах, а її впливи наявно відчувалися в усіх площинах суспільного й політичного життя європейських народів.

Криза настала дуже скоро після війни, вараз та

тоді, коли в току революції, що прокотилися по європейському континенті, державна влада, цілком чи в значній мірі, - в залежності від місцевих обставин, - перейшла до рук соціал-демократії. Партія не була до того пригтована. Вихована в чисто опозиційній тактиці, вона не могла нагло перебудувати методів своєї праці, аби спрямувати її на конструктивну державну творчість. Цілої своєї програми соціал-демократи, а марши владу за собою, де - не хтіли, де - не могли реалізувати. І в часом вийшло так. Мінімум вискликнув у них з рук, бо його взяли за свій всі сусідні демократичні, а іноді й недемократичні партії, - й тим спрямували до його реалізації. Що ж до максимуму, то він також попав до відповідних рук, бо ліг в основу вказаної вище соціалістичної батьківщини. Таким чином мінімум був реалізований, максимум - скомпромітований, а соціал-демократія нараз опинилася без програму. Перед соціал-демократами встали завдання - знайти самих себе в нових обставинах, перебудувати свою тактику й програм і затримати тим при собі ті прекрасно організовані маси, що досі вірно йшли за ними. Були вказівки на те, що, марши час, вони все оте гаравд зробили б. Але історія їм того часу не дала. Нагли перевероти в багатьох європейських державах вибили керму з їх рук, а що найважливіше, - розбили їх політичну й суспільну арматуру й одібрали від них широкі робітничі маси. За винятком кількох держав європейська соціал-демократія відкинута на сьогодні майже до часу первісних своїх джерел і мусить ставити майже все з початку при нових обставинах, при тяжких для неї умовах.

Вивченні не хочемо ми вказати, що соціал-демократія так само як і соціалізм не мають шансів на майбутній розвиток та на своє відродження. В історії своєї соціал-демократія мала не лише одні хибні, але й світлі сторони, виявляла часто й спонтанно живу, вроду праву, корисну для всього людства. Ця праця й може стати базисом для її майбутнього відродження. Ідеологи її, слава Богу, живуть, робітнича верства не втратила, не втратить і в майбутньому своїх специфічних рис і своїх особливих інтересів, і робітнича партія в тій чи іншій подобі без сумніву встане перед очима світу, як тільки настане для того відповідний час. Усе це особливо стосується до нашої української соціал-демократії, куди якої мусили вийти в Україні не тому, що вони були соціалісти, а якраз навпаки, - тому що всіма нога-

ми стояли на ґрунті національному. Європейську катастрофу соціалізму вони переживають не як учасники, а як свідки, а ця позиція завжди багато дечому учить і може бути для них дуже корисною, для їх майбутньої реконструкції, - тактичної й програмової. Не виключено, що ця реконструкція буде ними переведена ще й тут - на еміграції. Кожного разу, перед українською соціал-демократією майбутнє не одрізане.

А. ЯКОВЛІВ.

НАЦІОНАЛ-ВОЛЬШЕВИЗМ.

Самогубство Скрипників і ціла справа т. зв. "Скрипниківщини" викликали великий розголос як на Україні, так і поза її межами. Для української еміграції, що не має змоги регулярно добувати безпосередні відомості про те, що діється на Україні, факти й події, із Скрипниківщиною зв'язані, навіть в тенденційному освітленні більшовицької преси, являються свіжим доказом того, що на Україні завзята боротьба з окупантом продовжується й поширюється, захоплюючи нові терени, нові верстви населення. Пригадаймо, як після процесу СВУ радівчи голосила більшовицька преса, що ДПУ остаточно й назавше покінчила з петлюрівщиною, контрреволюційною й т. п. З фактів, які стали відомі нам після закінчення процесу, виявилось, що крім тих кількох десятків чільних представників української інтелігенції, яких було "препаровано" в льохах ЧЕКИ та виставлено потім на всенародне видовище в процесі СВУ та СУМ, ще тисячі українських інтелігентів було замордовано або розстріляно й десятки тисяч українських селян заслано на північ, на лісові роботи й на "каналські роботи". Ці цифри красномовно свідчили про те, що на Україні йде боротьба всіх верств українського народу проти червоного ворога і що ця боротьба ведеться на всіх фронтах - національному, політичному, культурному та економічному.

Тимчасом в офіційних більшовицьких реляціях в цілях агітаційних боротьба українського народу проти більшовиків увесь час характеризувався тільки, як контрреволюція, як чий невеликої кількості петлю-

ви, при яких провадиться тепер невольна боротьба на Україні. Докладчи у своєму останньому слові підкреслює, що засадничі демократичні наші позиції мають залишатися непорушними. Так само й наша підтримка уряду УНР цілком відповідає нашому гаслу "надія й держава вище від партії", бо з цим урядом ми виїшли на еміграцію й він тут репрезентує нашу Державність.

На голову управи обрано Є. Гловінського, на членів: Г. Скубія, Д. Бакевича, на заступників І. Зваричука, П. Магунівського. До Ревізійної Комісії обрано пані В. Завадську, В. Прохорова, Д. Клекодького.

— 0 —

З М І С Т.

К. Мацієвич, Національна Консолідація	ст. 1
Є. Гловінський, Нові політичні течії в Європі	" 6
М. Славінський, Криза соціалізму	" 10
А. Яковів, Націонал-більшовизм	" 13
Ф. Слесаренко, З недавнього минулого Партії: дві спроби об'єднань у Празі	" 16
З життя Партії. Конференція Партії	" 19
З'їзд членів Р-Д Партії	" 21.

----- 0 -----